

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 21.05.24
Sayı: 50

10/1377

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Olası İstanbul depreminin ortaya çıkaracağı muhtemel olumsuzlukları azaltmak, bölgedeki kontrolsüz nüfus artışını tersine çevirmek, depremin felakete dönüşmesini engelleme kararlılığını göstermek, kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık sürecinde vatandaşın bilincini ve desteğini artırmak amacıyla, İstanbul'a yapılan ve nüfus çeken yeni yatırımların, mega projelerin ve merkezi İstanbul'da bulunun kamu kurumlarının deprem riski çerçevesinde ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel açıdan incelenip, alınacak acil eylem tedbirlerinin ve yöntemlerinin belirlenmesi amacıyla geliştirilecek politikalar için Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 21.05.2024

Bülent KAYA
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE:

Ülkemizin %96'sının aktif deprem kuşağı üzerinde yer aldığı konunun uzmanlarınca belirtilmektedir. Bilim insanlarının açıklamalarına göre 1999 yılındaki kırılmadan sonra 30 yıl içerisinde Marmara denizinde bulunan Kuzey Anadolu Fayının kuzey kolunun kırılmasının beklendiği, 7.2-7.6 arası şiddette bir depremin %62 ihtimalle olacağı, İstanbul'un acilen depreme hazırlanması gerektiği ifade edilmektedir.

İstanbul'un deprem gerçeği gün gibi ortadayken; bu konuda merkezi yönetimin de yerel yönetimin de yetersiz kaldığı önemli bir gerçekliktir. İstanbul'da yenilenmesi gereken riskli bina sayısının 700 bin civarında olduğu belirtilmektedir. Toplam bina sayısının ise %70'i 2000 yılı öncesinde yapıldığı bilinmektedir. Ülkemizde yaşanması muhtemel İstanbul merkezli yıkıcı bir depremin acı sonuçlarının daha önce yaşadığımız iki büyük deprem felaketinden de daha ağır olması muhtemeldir.

Her depremin arkasından ve her seçim dönemi öncesinde kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık konuları gündeme gelmektedir. Ancak 24 yıl arayla yaşadığımız iki büyük acı tecrübe, ülkemizin aktif üç büyük fay hattı üzerinde bulunduğu gerçeğini unutarak kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık meselesinin sadece sözde kaldığını ve günlük siyasi tartışmalarla heba edildiğini göstermektedir.

İstanbul 2021 yılı TÜİK verilerine göre 15.840.900 nüfusa sahiptir. Dünyanın en büyük şehirleri sıralamasında beşinci, kilometrekareye düşen 6.467 kişi ile nüfus yoğunluğunda ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı ülke nüfusunun yaklaşık yüzde 19'una denk gelmektedir. Bu orana şehirde yasal olarak ikamet eden, 1 milyon 300 bin sığınmacı dâhil değildir. En az bu kadar daha yasadışı göçmenin de İstanbul'da yaşadığına dair bilgiler yetkililer tarafından açıklanmıştır. Ayrıca bu sayıya 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve Türkiye'nin 11 ilini doğrudan etkileyen, deprem nedeniyle İstanbul'a göç edenlerin de dâhil olmadığı bilinmektedir. Yani İstanbul yaklaşık 20 milyon kişiye ev sahipliği yapmaktadır. Yerli yabancı turist yoğunluğu, gece ve gündüz nüfusu farkı da göz önüne alındığında nasıl bir tehditle karşı karşıya kalındığı daha iyi anlaşılacaktır.

İstanbul ekonomik olarak Türkiye'nin dış ticaret hacminin ve vergi gelirlerinin yarısını karşılarken sanayi ve üretim alanlarının ise %60'ına sahiptir. 2021 yılındaki istatistiklere göre ise İstanbul Türkiye'nin GSYH (Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla)'nın %54,4'ünü karşılamaktadır (TÜİK, 8 Aralık 2021). İstanbul nüfusu, ülke ekonomisi üzerindeki etkisi, kritik ve stratejik kurumların varlığı çerçevesinde ele alırsak, olası bir depremde tahmin edilenden daha büyük, ülkeyi onlarca yıl geriye götürecek bir yıkımın yaşanması, hatta beka sorunu ile karşı karşıya kalma ihtimalinin göz önüne alınarak hareket edilmesi gerektiği unutulmamalıdır. O gün yaşanacak zorluğun çok azına bugün katlanarak gerekli önlemlerin alınması halinde depremin afete dönüşmesinin önüne geçilebilir. Hükümet, muhalefet belediyelerini ayırmaksızın tüm yerel unsurlarla koordine olarak bu konudaki kararlılığın ve atılacak adımların öncüsü olmak zorundadır.

Bir yandan İstanbul'un artan nüfusunun azaltılması ve yapı stokunun dönüştürülmesi ihtiyacından bahsederken; dayanıksız konut stokunun yenilenmesi için yapılan kentsel dönüşüm projelerinde sadece yerel nüfusun yer değiştirmesini umut ederken Fikirtepe ve diğer örneklerde olduğu gibi şehre yeni nüfusun gelmesini engelleyecek hiçbir önlem alınmadığı görülmektedir.

Devlet olarak İstanbul depreminin muhtemel yıkıcı etkilerini en aza indirme çalışmalarına yoğunlaşmak gerekirken; ekonomik yatırımlardan tutunuz, her türlü teknoloji ve sanayi altyapısının merkezine İstanbul'u koymak tam anlamıyla bir Milli Güvenlik meselesi ve beka problemidir. İstanbul'a yapılan her mega proje sadece göçü ve yükü artıracaktır.

Bu bakımdan İstanbul'un depreme hazırlanması için ayrı bir bütçenin ayrılması gerekliliğinin, İstanbul'a özel yasaların çıkartılması gerekliliğinin, Deprem Master Planlarının güncellenerek uygulanması ve Acil Eylem Planlarının hazırlanması gerekliliğinin ivedi gündeme alınması gereken bir dönemdeyiz.

İstanbul depreminin ortaya çıkaracağı muhtemel olumsuzlukları azaltmak, bölgedeki kontrolsüz nüfus artışını tersine çevirmek, depremin felakete dönüşmesini engelleme kararlılığını göstermek, kentsel dönüşüm ve depreme hazırlık sürecinde vatandaşın bilincini ve desteğini artırmak amacıyla, İstanbul'a yapılan ve nüfus çeken yeni yatırımların, mega projelerin ve merkezi İstanbul'da bulunun kamu kurumlarının deprem riski çerçevesinde ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel açıdan incelenip, alınacak acil eylem tedbirlerinin ve yöntemlerinin belirleneceği politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması önem arz etmektedir.